

Besluit van

houdende wijziging van het Besluit langdurige zorg en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 aangaande de opvang van slachtoffers van eengerelateerd en huiselijk geweld zonder verblijfsvergunning en wijziging van enkele besluiten in verband met technische aanpassingen eigen bijdrage zorg en maatschappelijke ondersteuning

Op de voordracht van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, van..., kenmerk ;

Gelet op de artikelen 3.2.5, eerste en tweede lid, van de Wet langdurige zorg, 1.2.2, derde lid, en 2.1.4, vierde lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van vul in datum advies, RvS., no. vul in nummer advies, RvS.);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van vul in datum nader rapport, vul in kenmerk nader rapport);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

In de artikelen 3.3.2.3, eerste lid, onderdelen 4° en 5°, en 3.3.2.4a, eerste en derde lid, van het Besluit Langdurige zorg wordt "€ 20.075" vervangen door "€ 20.136".

Artikel II

Het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, onderdelen a en b, komen te luiden:

a. de vreemdeling die in afwachting is van de beslissing op een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning, bedoeld in artikel 14 van de Vreemdelingenwet 2000 op grond van eengerelateerd geweld of huiselijk geweld en op grond daarvan rechtmatig verblijf heeft in de zin van artikel 8, onderdeel f, van de Vreemdelingenwet

2000 en daartoe door de Immigratie- en Naturalisatiedienst een schriftelijke verklaring is afgegeven; of

b. de vreemdeling die na rechtmatig in Nederland verblijf te hebben gehouden in de zin van artikel 8, onderdelen a tot en met e, of l, van de Vreemdelingenwet 2000:

1°. voor de beëindiging van dit verblijf een aanvraag heeft ingediend om voortgezette toelating, of

2°. binnen de termijn, genoemd in artikel 69, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000, of, buiten die termijn, in geval artikel 6:11 van de Algemene wet bestuursrecht toepassing heeft gevonden, bezwaar heeft gemaakt of beroep heeft ingesteld tegen intrekking van de toelating in de zin van artikel 8, onderdelen a tot en met e, of l, van de Vreemdelingenwet 2000.

2. Aan het tweede lid wordt, onder vervanging van ", of" aan het slot van onderdeel a door een puntkomma en onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel b door "; of", een onderdeel toegevoegd, luidende:

c. het rechtmatig verblijf op grond van artikel 8, onderdeel f, van de Vreemdelingenwet 2000 is geëindigd.

B

Artikel 3.3, vierde lid, komt te luiden:

4. Het CAK of de instantie, bedoeld in artikel 2.1.4, zevende lid, van de wet, maakt, indien van toepassing, voor de vaststelling van de bijdrage, bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, voor zover artikel 3.8, tweede lid, 3.9, tweede en vierde lid, of 3,14, tweede of vierde lid, is toegepast, en de bijdrage, bedoeld in artikel 3.1, derde lid, gebruik van:

- a. het inkomensgegeven, bedoeld in artikel 21, onderdeel e, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en van andere door de inspecteur, bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, verstrekte gegevens;
- b. gegevens van het college over de verstrekte maatwerkvoorziening of het verleende persoonsgebonden budget.

C

In de artikelen 3.9, tweede, lid, wordt "€ 2.593" vervangen door "€ 2.600".

D

In de artikelen 3.9a, eerste en derde lid, 3.13, eerste lid, onderdeel 4° en 5°, en 3.14a, eerste en derde lid, wordt "€ 20.075" vervangen door "€ 20.136".

Artikel III

In artikel III, eerste lid, van het Besluit van 26 november 2018, houdende een wijziging van het Besluit langdurige zorg en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 tot verlaging van de vermogensinkomensbijtelling, verkorting van de overgangstermijnen voor de hoge en lage eigen bijdrage, de termijn waarover het CAK een eigen bijdrage mag opleggen, het introduceren van een abonnementstarief voor maatwerkvoorzieningen in de zin van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en een grondslag voor het uitzonderen van eenmalige letselschadevergoedingen van het vermogen dat meetelt voor de vermogensinkomensbijtelling voor de berekening van de bijdrage (Stb. 2018. 444)

wordt "artikelen I, onderdeel C, en II, onderdeel H," vervangen door "artikelen I, onderdeel F, en II, onderdeel K,".

Artikel IV

1. De artikelen I, II, onderdelen B tot en met D, en III treden in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst en werken terug tot en met 1 januari 2019.
2. Artikel II, onderdeel A, treedt in werking met ingang van 1 juli 2019.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Nota van toelichting

I Algemeen

1. Inleiding

Dit besluit heeft tot doel dat slachtoffers van huiselijk en eergerelateerd geweld het recht hebben op toegang tot de maatschappelijke opvang op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015), ook als zij nog wachten op een beslissing op hun aanvraag van een verblijfsvergunning. De gemeenten worden gecompenseerd voor de kosten die gemoeid zijn met de opvang van deze slachtoffers in de periode dat zij wachten op een beslissing op hun aanvraag vanuit het Gemeentefonds. Het gaat om een wijziging van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Daarnaast worden correcties doorgevoerd die betrekking hebben op de eigen bijdrage voor de Wmo 2015 en de Wet langdurige zorg. Dit ten behoeve van de indexatie van inkomensbedragen die voor de berekening van de bijdrage relevant zijn, een (begunstigende) correctie van een artikel betreffende overgangsrecht en een verduidelijking van een artikel over gegevensuitwisseling. De wijzigingen hebben geen uitvoeringsconsequenties.

2. Opvang slachtoffers van huiselijk geweld en eergerelateerd geweld

De Wmo 2015 koppelt de aanspraak op Wmo-voorzieningen in artikel 1.2.2, eerste lid, aan het rechtmatig verblijf houden in de zin van artikel 8, onderdelen a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000. Het gaat dan over mensen die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning of een zogenoemd EU-document.

Op basis van artikel 8, eerste lid onder f van de Vreemdelingenwet 2000 heeft een vreemdeling die een verblijfsaanvraag heeft gedaan en die in afwachting is van de beslissing op deze aanvraag voor een verblijfsvergunning rechtmatig verblijf in Nederland.

Voor slachtoffers van huiselijk geweld en eergerelateerd geweld die niet eerder een verblijfsvergunning hebben gehad in Nederland bestaat al geruime tijd de mogelijkheid om een humanitaire verblijfsvergunning aan te vragen i.v.m. dit geweld. Ten aanzien van die slachtoffers van huiselijk en eergerelateerd geweld die (nog) niet over een verblijfsvergunning beschikken kan, tijdens de behandeltijd van de aanvraag van een verblijfsvergunning, de toegang tot de vrouwenopvang worden geweigerd, omdat deze slachtoffers momenteel als zodanig niet onder de reikwijdte van de Wmo 2015 (art. 1.2.2) vallen en daarmee geen aanspraak op maatwerkvoorzieningen (in casu opvang) kunnen maken. Deze slachtoffers vallen onder artikel 8, onderdeel f van de Vreemdelingenwet 2000. Het gaat derhalve om een vreemdeling die:

- 1) een aanvraag heeft gedaan tot het verlenen van een verblijfsvergunning permanent verblijf wegens eergerelateerd of huiselijk geweld; en
- 2) in afwachting is van de beslissing op die aanvraag, terwijl de uitzetting van de aanvrager achterwege dient te blijven totdat op de aanvraag is beslist. Daarmee verblijven deze slachtoffers rechtmatig in Nederland.

Uit onderzoek van Significant 'Toegang tot de opvang van slachtoffers zonder eerdere verblijfsstatus' volgt dat gemeenten verschillend omgaan met het toelaten van deze slachtoffers tot de vrouwenopvang. Er zijn gemeenten die niet toestaan dat de door hen

gecontracteerde instelling voor maatschappelijke opvang deze slachtoffers opvangen, sommige gemeenten vangen deze slachtoffers toch op, andere hanteren een quotum en weer anderen laten het over aan de opvanginstellingen zelf. Op 7 februari 2018 heeft de Minister voor Rechtsbescherming, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Eerste Kamer laten weten dat het een onwenselijke situatie is dat deze slachtoffers niet overal in een opvanginstelling terecht kunnen. Tevens is aangegeven dat de minister van VWS met de gemeenten om tafel gaat zodat deze categorie slachtoffers niet wordt geweigerd op grond van het feit dat zij nog geen (beslissing op hun aanvraag voor een) verblijfsvergunning op humanitaire gronden hebben. In het wethoudersoverleg vrouwenopvang van 22 juni 2018 is deze problematiek besproken en is men akkoord gegaan om deze slachtoffers van eengerelateerd geweld en huiselijk geweld op grond van de Wmo 2015 op te vangen. Gemeenten worden met ingang van 2018 gecompenseerd voor de kosten van het toelaten van deze doelgroep onder de voorwaarde dat zij hun uitvoeringspraktijk indien nodig aanpassen. Gemeenten hebben lopende contracten met opvanginstellingen voor slachtoffers van geweld en zijn de juiste partijen om deze taak uit te voeren. Zij hebben € 2,5 mln. per jaar toegevoegd gekregen aan de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang.

In de Wmo 2015 is het mogelijk om categorieën van vreemdelingen bij algemene maatregel van bestuur onder de reikwijdte van de Wmo 2015 te brengen en specifieke maatwerkvoorzieningen voor hen open te stellen. Met gebruik van deze mogelijkheid wordt het mogelijk dat slachtoffers van huiselijk en eengerelateerd geweld, die rechtmatig in Nederland verblijven, gebruik kunnen maken van deze specifieke voorziening. De beschrijving van de doelgroep gekoppeld aan de maatwerkvoorziening "opvang" wordt door dit besluit in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 geregeld bij de overige categorieën van vreemdelingen die daarin staan opgenomen.

3. Uitvoerbaarheid en regeldruk

De middelen om gemeenten te compenseren zijn reeds structureel toegevoegd aan de Decentralisatie-Uitkering Vrouwenopvang uit het Gemeentefonds. Gemeenten hebben al de nodige contracten met aanbieders. Dit besluit voorziet de uitvoering door de gemeente van een formele taak en grondslag. Er is op 22 juni 2018 afgesproken dat de centrumgemeenten vrouwenopvang hun uitvoeringspraktijk indien nodig aanpassen en deze slachtoffers voortaan opvang zullen bieden. Zij krijgen daarvoor reeds vanaf 2018 structureel geld. De aanpassing van de Wmo 2015 en de aanpassing van het uitvoeringsbesluit leggen ten opzichte van deze afspraak geen nieuwe verplichtingen op aan gemeenten en instellingen. De administratieve lasten die het bieden van voorzieningen aan deze categorie slachtoffers met zich mee zou kunnen brengen, zijn bovendien afhankelijk van het type afspraak tussen de centrumgemeente en hun opvanginstelling. Het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) deelt deze analyse en conclusie ten aanzien van de regeldrukgevolgen.

4. Fraude

Er zijn geen risico's voor fraude of oneigenlijk gebruik. De gemeenten ontvangen een generieke ophoging van de Decentralisatie-Uitkering Vrouwenopvang om deze slachtoffers voorzieningen te bieden. De Decentralisatie-Uitkering Vrouwenopvang bedraagt in 2019 €120.9 miljoen, inclusief de toevoeging van €2.5 miljoen voor de opvang van deze slachtoffers. Ook ten aanzien van 'oneigenlijk gebruik' door slachtoffers die een beroep doen op opvang (aanziugende werking) is het risico beperkt: zowel bij de

toegang tot de vrouwenopvang als bij de aanvraagprocedure voor een verblijfstitel op humanitaire gronden in verband met het huiselijk of eengerelateerd geweld toetsen de instellingen voor opvang en de Immigratie- en Naturalisatiedienst of aangifte is gedaan tegen de dader of dat anderszins via de politie melding is gedaan van dat geweld. Er moet derhalve sprake zijn van een reëel veiligheidsrisico.

II Artikelsgewijs

De artikelen I en II, onderdelen B tot en met D

In het Besluit van 26 november 2018, houdende een wijziging van het Besluit langdurige zorg en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 tot verlaging van de vermogensinkomensbijtelling, verkorting van de overgangstermijnen voor de hoge en lage eigen bijdrage, de termijn waarover het CAK een eigen bijdrage mag opleggen, het introduceren van een abonnementstarief voor maatwerkvoorzieningen in de zin van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en een grondslag voor het uitzonderen van eenmalige letselschadevergoedingen van het vermogen dat meetelt voor de vermogensinkomensbijtelling voor de berekening van de bijdrage (Stb. 2018, 444) zijn inkomensbedragen voor de berekening van het bijdrageplichtig inkomen voor de eigen bijdrage Wmo 2015 en Wlz ten behoeve van de peiljaarverlegging niet geïndexeerd ingevoerd waardoor de jaarlijkse indexatieregeling (ministeriële regeling), waarin datzelfde bedrag is geïndexeerd, is overschreven. Dit wordt gecorrigeerd. Daarnaast is ook de precisering van artikel 3.3, vierde lid (onderdeel B) niet doorgevoerd. Dit onderdeel wordt opnieuw geplaatst en verduidelijkt dat inkomensgegevens van cliënten enkel nog nodig zijn voor peiljaarverleggingen en minimale leid van gemeenten in relatie tot de eigen bijdragen. De tekst beschreef deze gegevensuitwisseling alleen in globale zin.

Artikel II

Onderdeel A

In artikel 1.2.2 van de Wmo 2015 is geregeld dat onder andere vreemdelingen met een verblijfsvergunning gebruik kunnen maken van maatwerkvoorzieningen. Hier vallen dus niet vreemdelingen onder die nog in afwachting zijn van een verblijfsvergunning. Slachtoffers van huiselijk en eengerelateerd geweld die rechtmatig in Nederland verblijven in afwachting van een verblijfsvergunning kunnen daarom geen gebruik maken van de Wmo-opvangvoorziening. Dit is wel wenselijk. Op grond van de Wmo 2015 is het mogelijk om categorieën van niet rechtmatig verblijvende vreemdelingen bij algemene maatregel van bestuur onder de reikwijdte van de Wmo 2015 te brengen en specifieke maatwerkvoorzieningen voor hen open te stellen. Door de grondslag te verruimen wordt het mogelijk om bij algemene maatregel van bestuur opvang in de zin van artikel 1.1.1 van de Wmo 2015 open te stellen voor deze doelgroep. Zie verder het algemene deel van deze toelichting.

Artikel III

Het overgangsrecht in het hier bedoelde artikel is per abuis op 31 december 2018 in werking getreden. Dit had 1 januari 2019 moeten zijn. Dit wordt met terugwerkende kracht aangepast. De termijn wordt daarmee met een dag verlengd.

Artikel IV

De onderdelen met betrekking tot de opvang van slachtoffers treden op 1 juli 2019 in werking. De overige onderdelen betreffen correcties zoals toegelicht bij de artikelsgewijze toelichting bij artikelen I en II, onderdelen B tot en met D, en artikel III. Zij treden met terugwerkende kracht in werking.

De Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

H.M. de Jonge